

תכנית קורסים - שנה ב- תש"ף

ביון — פורץ דרך בחשיבה הפסיכואנליטית ד"ר אילן ברנט

בקורס נעסוק בתפיסתו המקורית של ביון את הלא-מודע הרצפטיבי, תיאורית החשיבה ומחשבת החלימה שפיתח, דרך מושגים שיצר כגון: הזדהות השלכתית כתקשורת, פונקצית אלפא, Reverie והכלה. נבחן את המשמעויות הקליניות שיש לכך ביחס לאיכות ההקשבה והנוכחות של המטפל, תוך התמקדות בהפרעות קשות.

הקצה הפרימיטיבי של החוויה ענת שומן

נתמקד בהקשבה לקצוות הפרימיטיביים של החוויה ובזיהוי מצבים מנטליים ארכאיים, בדגש על החרדות הראשוניות, אשר מקורן בהתפתחות הנפשית המוקדמת ואנו פוגשים בהן במצבי שבר וחולי ברמות ארגון נפשי שונות.

ויניקוט (1963) מתאר את הייסורים הקדמוניים הכרוכים ב"חרדה שלא ניתן להעלותה על הדעת", חרדת ההתפרקות: "חזרה למצב של אי-אינטגרציה, נפילה אינסופית, אובדן החבירה בין גוף לנפש, אובדן תחושת הממשי והיכולת להתייחס לאובייקטים". נדון במצבי חרדה ראשוניים אלו ובהגנות שמקימה הנפש למולם, נלמד להקשיב לוריאציות ארכאיות של השפה הנפשית ולהבחין באופנויות פרימיטיביות של הכלה, החזקה עצמית וחיבור לאובייקט חלקי וחד-מימדי, מפרספקטיבות של כותבים שונים (ויניקוט, ביק, טסטין, אנזייה, מלצר, מקדוגל, גרוטשטיין, אוגדן, אלינה שלקס, דנה אמיר ועוד).

פסיכופתולוגיה בחדר הטיפול: מתיאוריה למעשה ד"ר אפרת שדך

המסורת הפסיכואנליטית מציעה פרספקטיבות שונות להבנת הפסיכופתולוגיה, החל בפרויד, שהדגיש את הקשר בין הנורמאלי לרציונאלי, ועד מודלים שראו את מקור הפתולוגיה דווקא בשליטה מופרזת של העולם הרציונאלי בחיי הנפש. לדוגמא, המודל של בולאס ומושג ה"נורמוטי". בקורס נבחן מודלים שונים של נורמאליות ושל פסיכופתולוגיה, ונסה להבין כיצד הם משפיעים על תפיסתנו את המתרחש בטיפול. לצורך זה נתבונן בתהליכים המורכבים המתרחשים במהלך ההתפתחות המוקדמת, ובקשר בינם לבין המאפיינים המייחדים בהמשך הדרך את המצבים האוטוסיטיים, הפסיכוטיים, הגבוליים והנוירוטיים. נתבונן בחרדות הקיומיות הראשוניות העומדות בבסיס המצבים הפסיכוטיים והאוטיסטיים, כפי שמופיעים בכתיבהם של ויניקוט וטסטין. נתייחס לאופן שבו פועלים במצבים הגבוליים מנגנונים הגנתיים של פיצול, השלכה והזדהות השלכתית, כפי שתוארו על ידי קליין, אוגדן וביון, ואיך מצבים אלה נתפסים מנקודת מבטן של גישות העוסקות במנטליזציה. ננסה להבין איך מאפיינים אלה באים לידי ביטוי בקליניקה, בקשר הטיפולי עם המטופל הנמצא איתנו בחדר.

התפתחות רגשית מוקדמת בבריאות וכשליה, בתורתו של ד.וו. ויניקוט רבקה יצחק

בקורס נקרא יחד קריאה קרובה במאמרים של ויניקוט. דרכם נפגוש את החדשנות והמקוריות של הגותו וכמה מרעיונותיו המהפכניים. נכיר את "המקום בו אנו חיים", מרחב נפשי שלישי שויניקוט הוסיף על מציאות פנימית ומציאות חיצונית, מרחב המחולל אשליה בריאה, משחק ויצירתיות ראשונית. נתבונן על רעיון הסביבה כאינהרנטית ליחיד, ואמת וכזב בחיי הנפש. נחשוב על דרך עבודתו של ויניקוט ועל מושגים שיצר וניסח המעבירים את מוקד ההקשבה והטיפול מעיסוק במבנה הנפש ומאיזורי הדחף והקונפליקט לתהליכי כינון ההוויה הראשית וכינון העצמי, לחוויית ולסובייקטיביות. נבחן את השפעותיהם של הצלחה ושל כשל בהתאמה לצרכים ראשוניים של התינוק על ההתפתחות ונדון במשמעויותיהם למצב הטיפולי. נחבר את ההבנות התיאורטיות לדוגמאות מעבודתו הקלינית של ויניקוט המוצגת במאמריו ולכאלו שיביאו המשתתפים ואציג אני.